Examen VMBO-KB

2006

tijdvak 1
maandag 29 mei
9.00 - 11.00 uur

AARDRIJKSKUNDE CSE KB

Dit examen bestaat uit 42 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 51 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

600013-1-648o

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

● **Meerkeuzevragen**

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

MIGRATIE EN DE MULTICULTURELE SAMENLEVING

foto 1

Marokkanen aan tafel bij een Zeeuwse vrouw in haar pension, 1970

1p ○ **1** → Leg uit waarom er in 1970 alleen mannen in dit pension aan tafel zaten (zie foto 1).

1p ● **2** Welk begrip past het best bij deze groep Marokkanen?

A arbeidsmigranten
B asielzoekers
C godsdienstige vluchtelingen
D politieke vluchtelingen

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

diagram 1
Emigratie en immigratie per kwartaal in absolute getallen in 2003 en 2004

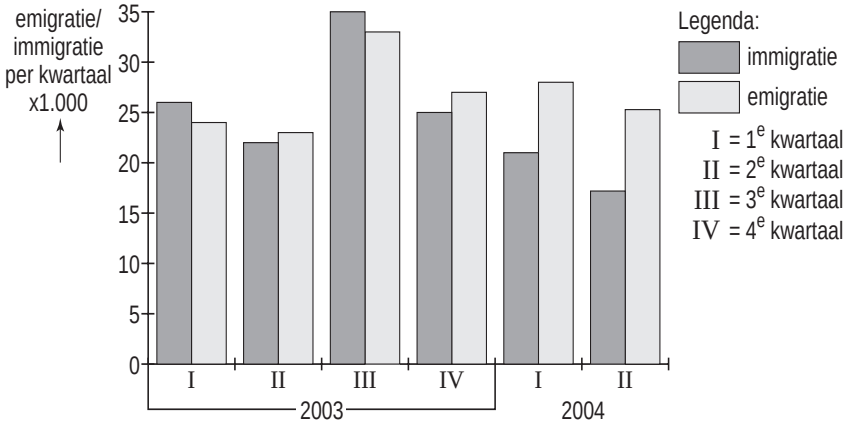

1p ● **3** In het tweede kwartaal van 2004 (zie diagram 1) was er in Nederland sprake van een

A positief migratiesaldo van 43.100.
B positief migratiesaldo van 7.700.
C negatief migratiesaldo van 43.100.
D negatief migratiesaldo van 7.700.

grafiek 1
Bevolkingsgroei van Nederland in procenten, 1950-2004

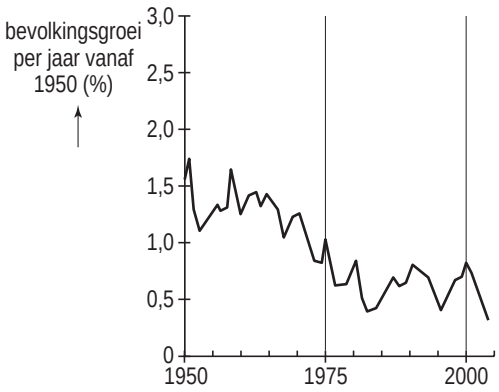

2p ○ **4** Uit grafiek 1 blijkt dat de bevolkingsgroei in 2004 mogelijk de laagste zou worden sinds 1950.

→ Noem twee mogelijke oorzaken voor deze ontwikkeling.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 1

De gemeenschap van mijn overgrootvader vormt een van oudste minderheidsgroepen in Nederland. Rond 1890 kwamen de eersten om als stoker of kolenbrander in de koopvaardij te werken. Later werden ze pindakoekjesverkoper of restauranthouder zoals mijn overgrootvader.

tekst 2

Mijn opa en oma kwamen met hun kinderen in 1966 naar Nederland. Mijn opa heeft eerst in een fabriek gewerkt en is later een eigen bedrijf begonnen. Dat was een winkel in mediterrane producten. Mijn vader was 10 jaar toen hij naar Nederland kwam. Hij heeft nu een eigen restaurant.

tekst 3

Ik ben in 1996 aangekomen in Nederland samen met mijn zusje. Wij hoopten hier eindelijk rust te vinden na al die jaren ellende. Ik vind het vreselijk dat ik de rest van mijn familie moet missen. Na tien jaar voel ik mij nog altijd niet thuis in Nederland ondanks dat ik hier langer woon dan in mijn geboorteland.

tekst 4

Na de onafhankelijkheid in 1949 is mijn familie naar Nederland gekomen. Lange tijd hebben zij in pensions en opvangkampen gewoond. Daar wilden ze liever niet weg. Toch werden ze gedwongen om te verhuizen naar een woonwijk. Eigenlijk wil mijn familie nog altijd terug naar hun geboortegrond. Maar of dat er ooit nog van komt?

kaart 1

Herkomstgebieden van allochtonen

Legenda:
A = Turkije
B = Irak
C = China
D = Indonesië

De teksten 1, 2, 3 en 4 horen bij vier verschillende allochtone groepen in Nederland. Deze groepen zijn afkomstig uit vier verschillende landen. Deze landen staan op kaart 1 aangegeven met de letters A, B, C en D.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

1p ● **5** Welke tekst hoort bij land B?

A tekst 1
B tekst 2
C tekst 3
D tekst 4

1p ● **6** Welke tekst hoort bij land D?

A tekst 1
B tekst 2
C tekst 3
D tekst 4

tekst 5
Een bericht uit een New Yorkse krant, 1903

> Op Ellis Island, de aankomsthaven van New York, gaan twee kinderen uit een Zuid-Italiaans dorpje van boord. Het zijn Diamante, die dertien jaar is en zijn zusje Vita die pas elf jaar is. Zij gaan net zoals de rest van de familie wonen in een vervallen pension in de wijk Downtown.

foto 2
Diamante en Vita

1p ● **7** Tekst 5 en foto 2 gaan over Europese migranten die in 1903 net aangekomen waren in New York.
Vanuit Italië gezien gaat het bij Diamante en Vita om

A binnenlandse migratie.
B immigratie.
C emigratie.
D remigratie.

1p ○ **8** Het verre Amerika was lange tijd voor veel Europese migranten het beloofde land. Bij aankomst in de Verenigde Staten gingen de migranten vaak bij elkaar wonen in wijken met landgenoten uit hetzelfde herkomstland.
→ Welk ruimtelijk verschijnsel ontstond hierdoor?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 6

Rotterdam verscherpt woonregels

Rotterdam gaat experimenteren met een aangescherpte woonvergunning. Nieuwe huurders in bepaalde buurten van Charlois, Feijenoord, Delfshaven en Centrum worden het komende halfjaar onder meer beoordeeld op inkomen en de grootte van het gezin.

kaart 2
Rotterdam

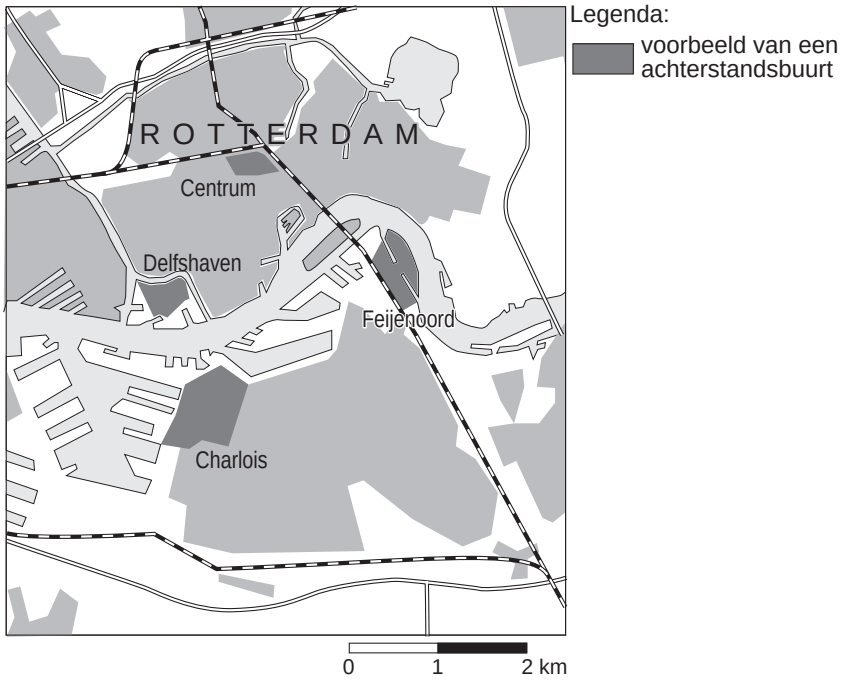

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tabel 1
Enkele bevolkingsgegevens van de Rotterdamse wijken

Wijken	**% allochtonen**		**huishoudinkomen (gemiddelde van Nederland is 100)**
	1991	***2004***	***2000***
Stadscentrum	48,0	50,8	100,6
A	58,9	71,0	77,8
B	28,5	31,1	89,4
Noord	42,1	49,3	89,4
Hillegersberg-Schiebroek	22,8	26,1	108,9
Kralingen-Crooswijk	39,8	47,6	95,5
Prins Alexander	23,7	26,2	100,0
C	51,8	62,8	79,5
D	25,4	36,2	87,5
Charlois	32,2	52,0	81,1
E	13,8	13,0	94,4
Hoogvliet	28,1	31,8	90,6
Gemiddelde Rotterdam	**36,9**	**45,2**	**90,0**

1p ● **9** Rotterdam wil de instroom van kansarmen in achterstandswijken gaan beperken. Op het kaartje staan de wijken Centrum, Charlois, Delfshaven en Feijenoord waar de gemeente Rotterdam gaat experimenteren met een aangescherpte woonvergunning. Men wil in deze wijken verpaupering tegengaan.
Welk kenmerk hoort het beste bij verpaupering?
A weinig openbaar groen
B een tekort aan parkeerruimte
C slechte bereikbaarheid van de wijk
D slecht onderhoud van de woningen

2p ○ **10** In tabel 1 zijn de namen van vijf wijken vervangen door letters.
→ Welke twee letters uit tabel 1 horen bij de wijken Feijenoord en Delfshaven?

1p ● **11** In welke wijk uit tabel 1 is er de grootste kans dat de meeste basisscholen wit zijn?
A wijk A
B wijk B
C wijk C
D wijk D
E wijk E

1p ○ **12** Het experiment van de gemeente Rotterdam om een aangescherpte woonvergunning in te voeren, roept gemengde reacties op.
Kun je mensen wel verbieden om in een bepaalde wijk te gaan wonen?
Jan vindt van wel. Hij is dan ook een voorstander van het plan.
Cees is het niet met Jan eens. Hij vindt het een slecht plan.
→ Met wie ben jij het eens? Kies eerst voor Jan of Cees en geef daarna een argument voor je keuze.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

foto's 3, 4, 5 en 6

foto 3
Een plek in Utrecht

foto 4
Een plek in Utrecht

foto 5
Een plek in Utrecht

foto 6
Een plek in Utrecht

1p **13** De stad Utrecht kent een groot aantal verschillende wijken. De foto's 3, 4, 5 en 6 geven een beeld van een aantal straten in Utrecht. Op twee van deze foto's zijn straten afgebeeld waar veel autochtone mensen zullen wonen. Op de twee andere foto's zijn straten afgebeeld waar veel allochtone mensen zullen wonen.

→ Noem eerst een foto waar veel autochtonen zullen wonen en daarna een foto waar veel allochtonen zullen wonen.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

kaart 3
Utrecht

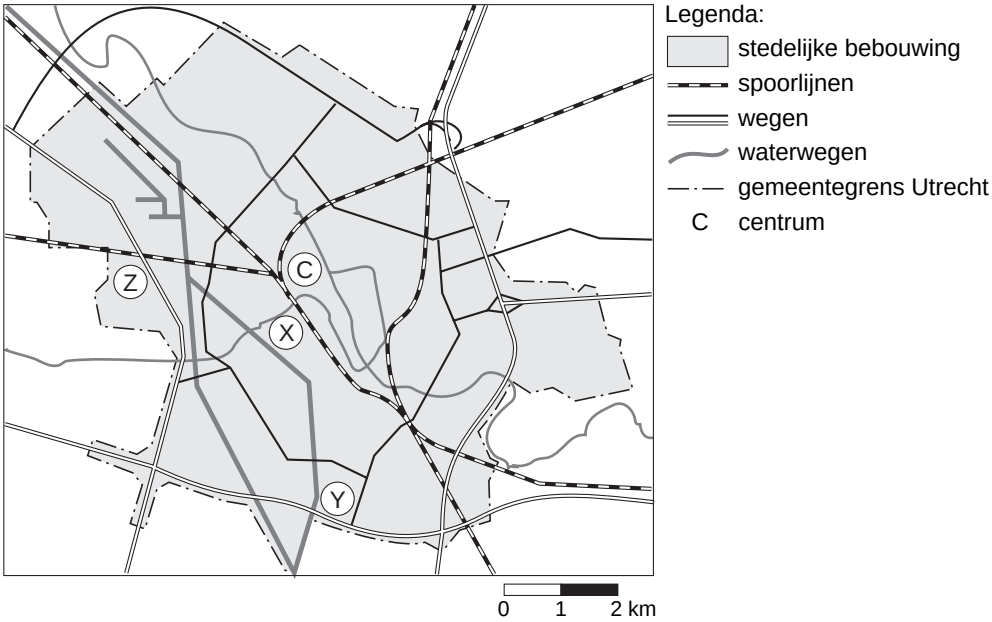

1p ● **14** Foto 3 is gemaakt in een wijk in de stad Utrecht. Op kaart 3 staan drie Utrechtse wijken aangegeven met de letters **X**, **Y** en **Z**.
In welke wijk is foto 3 gemaakt?

A wijk **X**
B wijk **Y**
C wijk **Z**

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

foto 7
Allochtoon stort zich in zaken

1p ○ **15** Steeds meer allochtonen beginnen een eigen zaak. Ze zijn in de grote steden in veel wijken niet meer uit het straatbeeld weg te denken. Celal Oruç (zie foto 7) is eigenaar van een winkelketen in telecomapparatuur. Hij verwacht binnen een aantal jaren over ruim 40 winkels in Nederland te beschikken.
→ Geef een reden waarom Celal Oruç vooral allochtonen als klant heeft.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

diagram 2
Percentage autochtonen / allochtonen dat een bedrijf startte tussen 1998 en 2003

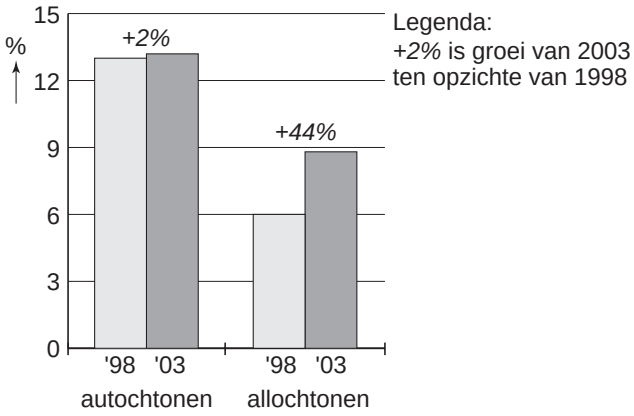

1p ○ **16** Diagram 2 toont de enorme groei van het percentage allochtonen met een eigen zaak in de periode 1998 - 2003. Deze groei heeft zich vooral voorgedaan in de vier grote steden.
→ Geef een reden waarom er een concentratie van allochtone ondernemers is in de grote steden.

1p ● **17** Zelfstandige ondernemers onder de allochtonen vinden we vooral in de grote steden.
In welke bedrijfstak beginnen allochtonen vaak als zelfstandig ondernemer?
A de handel
B de industrie
C de landbouw
D de zorg

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

diagrammen 3, 4, 5 en 6

Sociale betrokkenheid in de maatschappij naar etnische afkomst in 2003

diagram 3

neemt minimaal 1x per maand deel aan verenigingsleven

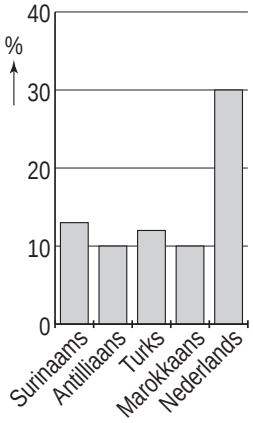

diagram 4

is geïnteresseerd in politieke onderwerpen

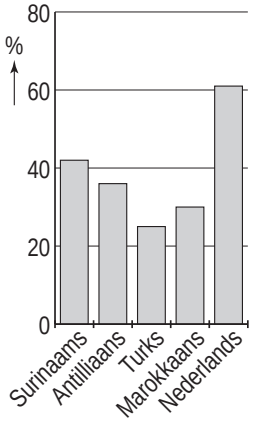

diagram 5

onderhoudt wekelijks familiecontact

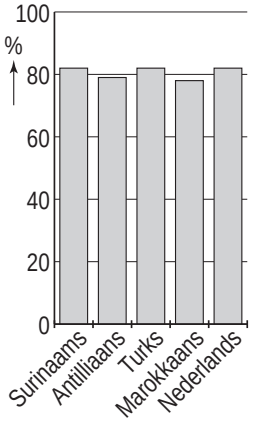

diagram 6

bezoekt minimaal 1x per week een kerk of moskee

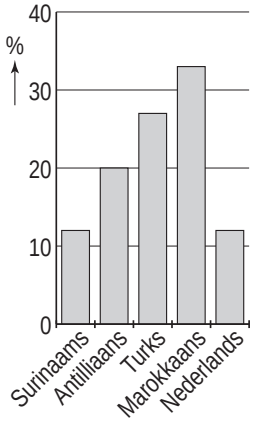

2p ○ **18** In de diagrammen 3, 4, 5 en 6 staat de sociale betrokkenheid in de maatschappij weergegeven naar etnische afkomst. Het gaat hierbij om vier verschillende vormen van betrokkenheid (zie de diagrammen 3, 4, 5 en 6).
Uit de diagrammen blijkt dat Nederlanders minder vaak … **1** … dan allochtonen. Turken houden zich het minst bezig met … **2** …
→ Wat moet er ingevuld worden bij nummer **1** en bij nummer **2**?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 7

De regering stemt in met aanpak inburgering

Inburgering:

► In de toekomst moeten nieuwe migranten in het land van herkomst eerst slagen voor het basisexamen. Na aankomst in Nederland moet een tweede toets worden afgelegd.
Het slagen voor het tweede examen is voorwaarde voor het verkrijgen van een permanente verblijfsvergunning.

► Circa 400.000 allochtonen in Nederland zijn volgens de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie niet goed ingeburgerd: het zijn vaak mensen met een uitkering of allochtone vrouwen die geen betaald werk hebben.

1p ● **19** Welk doel zal de Nederlandse regering vooral met de inburgering willen bereiken?

A bevorderen van de remigratie
B verminderen van de discriminatie
C bevorderen van de integratie
D vergroten van de segregatie

1p ● **20** De meeste van deze 400.000 allochtonen, die nog niet goed ingeburgerd zijn, zijn afkomstig uit

A Indonesië.
B Marokko.
C Nederlandse Antillen.
D Suriname.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tabel 2
Inwoners van New York, 2000

	aantal	procent
Totale bevolking	8.008.278	100,0
Blanke Amerikanen	2.801.267	35,0
Zwarte Amerikanen	1.962.154	24,0
Latijns-Amerikanen *	2.160.554	27,4
Aziatische Amerikanen	783.058	9,8
Overig	301.245	3,8

*Latijns-Amerikanen zijn afkomstig uit Midden-Amerika en Zuid-Amerika.

diagram 7
Bevolkingssamenstelling van New York, 2000

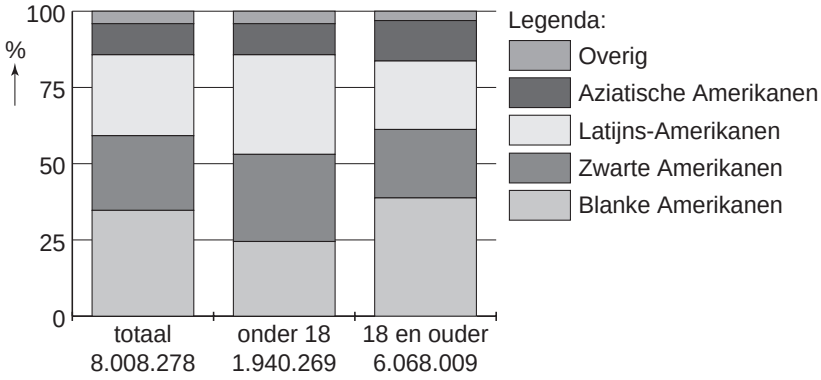

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

2p ○ **21** Tabel 2 en diagram 7 geven een overzicht van de bevolking van New York in 2000.
Hieronder staan twee uitspraken naar aanleiding van tabel 2 en diagram 7.

1 De bevolking van New York is multicultureel.
2 De niet-blanke New Yorkers vormen een minderheid van de bevolking van de stad.

→ Neem de cijfers 1 en 2 over op het antwoordblad en zet erachter of deze uitspraak juist is of onjuist.

1p ○ **22** Nourdin en Tamara bestuderen diagram 7.
Nourdin zegt dat in de nabije toekomst het aantal Latijns-Amerikanen van New York sterk zal toenemen.
Tamara is het met haar eens. “De stad heeft een grote aantrekkingskracht, er zullen veel Latijns-Amerikanen naar New York trekken,” zegt zij.
Volgens Nourdin is er een andere reden voor een sterke groei van het aantal Latijns-Amerikanen van New York in de nabije toekomst.

→ Wat is die reden? Gebruik bij je antwoord diagram 7.

foto 8
Een plek in New York

1p ● **23** Foto 8 is gemaakt in een bepaalde wijk in New York.
De bewoners van deze wijk bestaan vooral uit

A Aziatische Amerikanen.
B Blanke Amerikanen.
C Latijns-Amerikanen.
D Zwarte Amerikanen.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

foto's 9, 10, 11 en 12

foto 9
Een wijk

foto 10
Een wijk

foto 11
Een wijk

foto 12
Een wijk

2p **24** Hierboven staan vier foto's van vier verschillende wijken (zie de foto's 9, 10, 11 en 12). Deze wijken zijn alle vier in een verschillende periode gebouwd.

→ Noteer op het antwoordblad eerst het nummer van de foto van de wijk die het eerste werd gebouwd en daarna het nummer van de foto van de wijk die het laatste werd gebouwd.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

2p **25** In Nederland wordt er heel wat geld uitgegeven aan stadsvernieuwing. Twee vormen van stadsvernieuwing zijn sanering en renovatie.
→ Geef de omschrijving van deze twee begrippen.

1p **26** In welke twee gebieden vindt de stadsvernieuwing in Nederland vooral plaats?
1 vooral in stedelijke gebieden
2 vooral in landelijke gebieden
3 vooral in de oude woonwijken bij het centrum
4 vooral in de wijken aan de rand van de stad
→ Neem de cijfers van de twee juiste antwoorden over op het antwoordblad.

1p **27** Het belangrijkste doel van de huidige stedelijke vernieuwing is een halt toeroepen aan het wegtrekken van
A allochtonen uit de grote steden.
B de middeninkomens uit de grote steden.
C fabrieken uit de grote steden.
D kansarmen uit de grote steden.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 8

‘Geld opnemen bij de benzinepomp’

Ankeveen, een dorpje in de prachtige natuur van het Gooi, staat model voor de honderden dorpen in Nederland waar supermarkt, bakker en postkantoor hun deuren hebben gesloten. Over bank en bushalte praten ze al niet eens meer. “Of hier een pinautomaat is? Nee, extra geld nemen we op bij het afrekenen bij de benzinepomp,” vertelt een vrouw op straat.
Gerard Gons (67) en z’n vrouw Klazien (70) willen wel vertellen over de verschraling in hun dorp. “De supermarkt staat een dikke vijf kilometer verderop. Gelukkig hebben wij nog een autootje.”
Het echtpaar Gons kent genoeg ouderen die tegen wil en dank verhuizen naar een grotere plaats.

1p **28** → Wat is de belangrijkste reden dat veel winkeliers ermee zijn opgehouden in Ankeveen?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

kaart 4

Ankeveen en omgeving

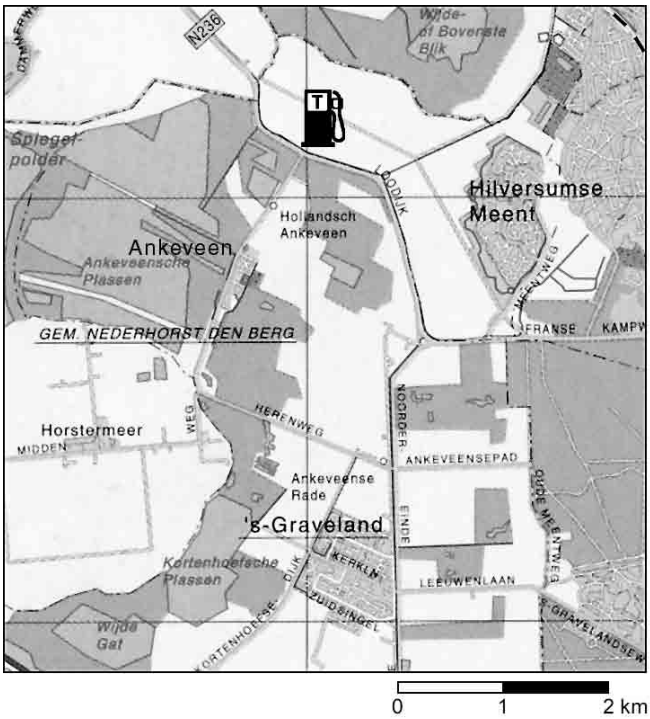

1p ○ **29** Supermarkt, bakker en postkantoor hebben hun deuren gesloten in Ankeveen. Over gebleven is nog de benzinepomp.

→ Geef een reden waarom de benzinepomp wel nog kan blijven bestaan (zie kaart 4).

1p ○ **30** In de klas ontstaat tijdens de aardrijkskundeles een discussie over het begrip drempelwaarde. Merle zegt: “In het dorp waar ik woon, wonen ongeveer 3.500 mensen. Steeds meer winkeliers in mijn dorp houden ermee op. Er zijn nu nog maar twee winkels.”
Jorn zegt: “Laatst was ik op bezoek bij mijn tante op Ameland. Daar wonen ook ongeveer 3.500 mensen. Het viel mij op dat daar heel veel winkels waren.”
De docente zegt: “Maar Ameland is een eiland.”

→ Waarom kunnen er op het eiland Ameland meer winkels bestaan dan in het dorp van Merle?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tabel 3

Het belang van de gewenste aanwezigheid van voorzieningen in de wijk ‘de Hartkamp’ in Raalte in procenten, 2002

voorzieningen	(zeer) belangrijk	niet (zo) belangrijk	geen antwoord
Speelgelegenheid	76	13	11
Basisonderwijs	71	16	13
Huisartsen	62	29	9
Sportveld	48	40	12
Recreatiemogelijkheden	48	41	11
Peuterspeelzaal	44	42	14
Fysiotherapie	44	45	11
Kinderopvang	42	45	13
Recreatieve activiteiten	42	46	12
EHBO/Rode Kruisgebouw	42	48	10
Sportzaal	41	48	11
Creatieve activiteiten	41	50	9
Tandarts	41	50	9
Ontmoetingsactiviteiten	38	52	10
Wijkcentrum	37	53	10
Winkel	36	55	9
Cursussen	28	60	12
Kerken	27	63	10
Scouting	18	70	12
Café	11	79	10

kaart 5

Raalte en omgeving

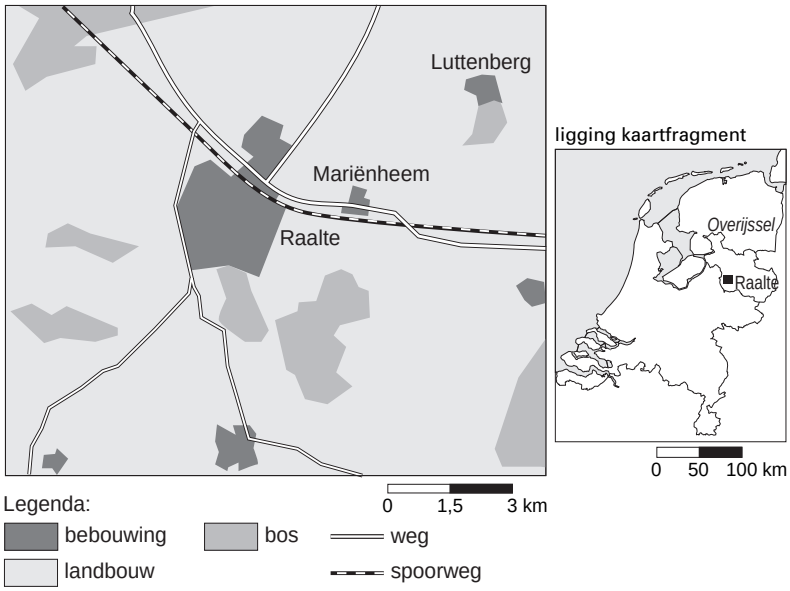

De gemeente Raalte heeft onderzoek gedaan naar de leefbaarheid in een aantal woonwijken. Eén van deze wijken was ‘de Hartkamp’. Aan de bewoners is gevraagd in welke mate zij de aanwezigheid van voorzieningen in de wijk belangrijk vinden.
In tabel 3 is een overzicht van de voorzieningen weergegeven.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

1p **31** Naar aanleiding van tabel 3 ontstaat er in de klas een discussie.
Carolien zegt: “Aan de uitslag is te zien dat het een wijk betreft waar voornamelijk ouderen wonen.”
Tom zegt: “Aan de uitslag is te zien dat het een wijk betreft waar veel gezinnen met kleine kinderen wonen.”
Eén van beiden heeft gelijk.
→ Kies eerst wie gelijk heeft, Carolien of Tom, en zet daarachter waarom die gelijk heeft.

1p **32** In tabel 3 staat een groot aantal voorzieningen opgesomd die bewoners meer of minder belangrijk vinden.
Welke van deze voorzieningen rekenen we tot de culturele voorzieningen?

A huisartsen en peuterspeelzaal
B fysiotherapie en sportzaal
C creatieve activiteiten en kerken
D winkel en kinderopvang

foto’s 13, 14, 15 en 16

foto 13
Een inrichtingselement

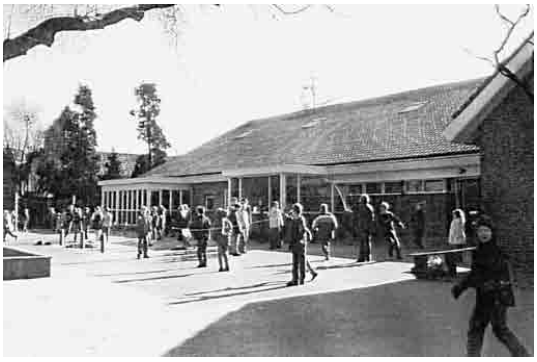

foto 14
Een inrichtingselement

foto 15
Een inrichtingselement

foto 16
Een inrichtingselement

1p **33** Op de foto’s 13, 14, 15 en 16 zie je een aantal inrichtingselementen van het dorp Mariënheem in Overijssel (zie kaart 5). Op welke foto’s staan inrichtingselementen die bijdragen aan de leefbaarheid van het dorp?

A alleen op de foto’s 13 en 14
B alleen op de foto’s 15 en 16
C alleen op de foto’s 13, 14 en 15
D alleen op de foto’s 14, 15 en 16
E op alle vier de foto’s

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

kaart 6

Stadsdelen in Den Haag

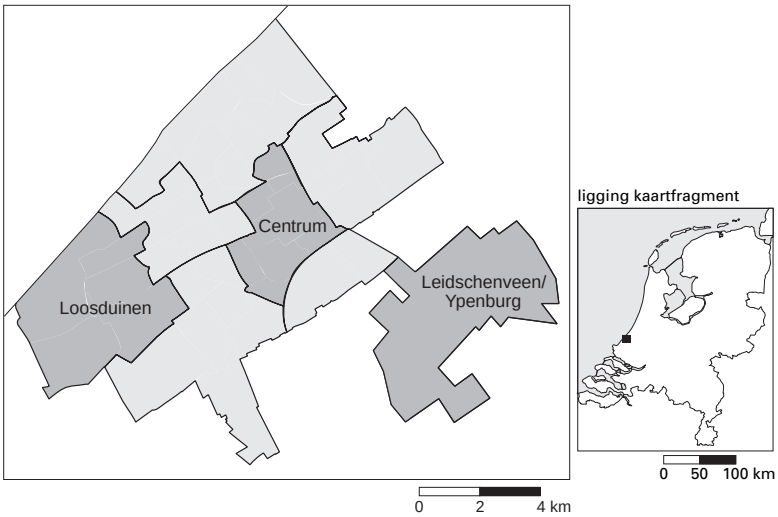

diagrammen 8, 9 en 10

Beleving van leefbaarheid en veiligheid in Den Haag, 2002

diagram 8

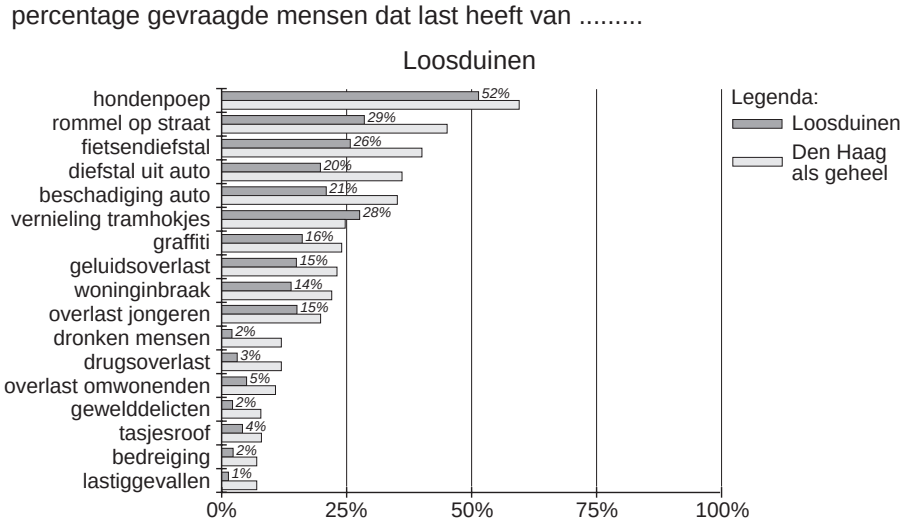

diagram 9

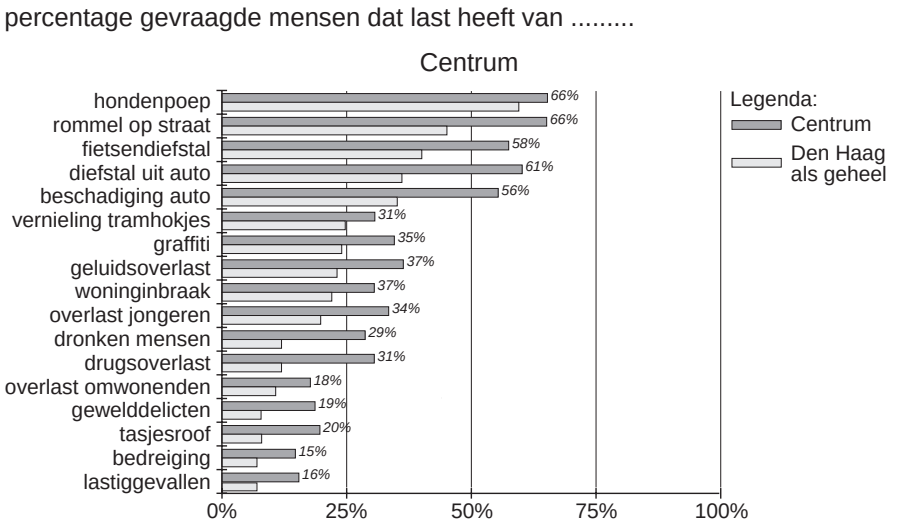

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

diagram 10

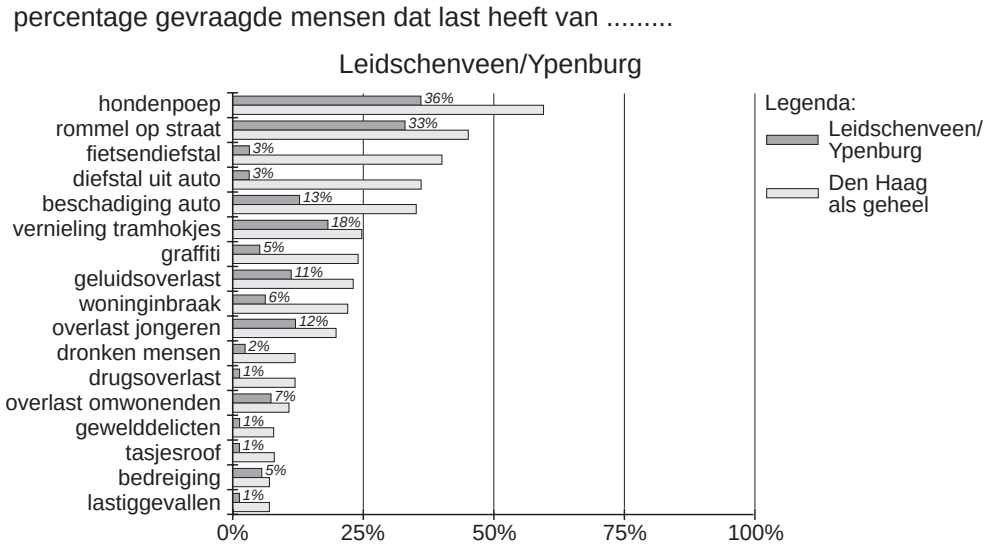

tekst 9

Achteruitgang en overlast

Bij leefbaarheid wordt gelet op achteruitgang en overlast. De achteruitgang van een buurt wordt gemeten op basis van de hoeveelheid hondenpoep en rommel op straat, graffiti van gebouwen en vernielingen.
Bij overlast wordt gekeken naar overlast door groepen jongeren, geluidsoverlast en overlast van omwonenden uit de eigen buurt.

Den Haag heeft acht stadsdelen.
In mei 2002 is in Den Haag voor de vierde keer een enquête uitgevoerd met vragen over de beleving van leefbaarheid en veiligheid. De uitslag van deze enquête maakt de verschillen tussen de acht verschillende stadsdelen van Den Haag goed duidelijk. Van drie stadsdelen is het diagram weergegeven.
In tekst 9 lees je vier vormen van achteruitgang van stadsdelen.

1p ○ **34** → Van welke vorm van achteruitgang in deze stadsdelen van Den Haag hebben de meeste mensen last? Gebruik de diagrammen 8, 9 en 10.

1p ● **35** Hoe wordt de overlast door omwonenden in Loosduinen, ten opzichte van het gemiddelde voor Den Haag, ervaren?

A evenveel overlast als het gemiddelde van Den Haag
B meer overlast dan het gemiddelde van Den Haag
C minder overlast dan het gemiddelde van Den Haag

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 10
Onderdelen van veiligheid

Bij veiligheid wordt gelet op de onderdelen diefstal, roof, inbraak, drugsoverlast, dronken mensen op straat, geweld, bedreiging en lastig gevallen worden op straat.

2p **36** Bestuurders van grote steden zoals Den Haag discussiëren voortdurend over oplossingen voor de onveiligheid in hun stad.
Zo is er een groep bestuurders die meer politie wil inzetten om meer veiligheid te krijgen (‘meer blauw op straat’).
Een andere groep bestuurders vindt dat je meer veiligheid krijgt door iets te doen aan de armoedebestrijding.
→ Geef eerst een argument voor ‘meer blauw op straat’ en daarna een argument voor de armoedebestrijding.

tabel 4
Leefomstandigheden in vier landen, 1997- 2000

	aantal inwoners per arts	**sterftecijfer**	**levensverwachting in jaren bij geboorte**	**eiwitconsumptie in gram per inwoner per dag**
Afghanistan	7.692	18	46	49
Kongo	3.333	16	47	43
Nederland	385	9	78	106
Cambodja	10.000	11	57	47

2p **37** Tabel 4 geeft een overzicht van de leefomstandigheden in vier landen. Carien heeft deze tabel opgenomen in haar presentatie.
Ze doet er de volgende twee uitspraken over:
1 De hoogte van het sterftecijfer is niet alleen afhankelijk van de leefomstandigheden.
2 Er is een duidelijk verband tussen levensverwachting en eiwitconsumptie.
→ Neem de cijfers 1 en 2 over op het antwoordblad en schrijf erachter of deze uitspraak juist is of onjuist.

kaart 7
Jeugd in de wereld

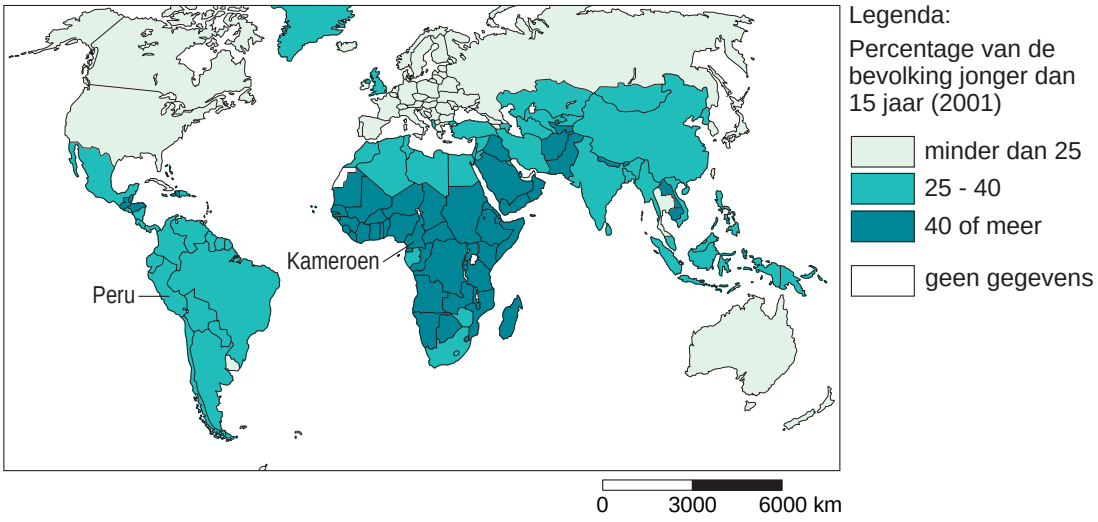

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

diagrammen 11, 12, 13 en 14
Bevolkingsdiagrammen

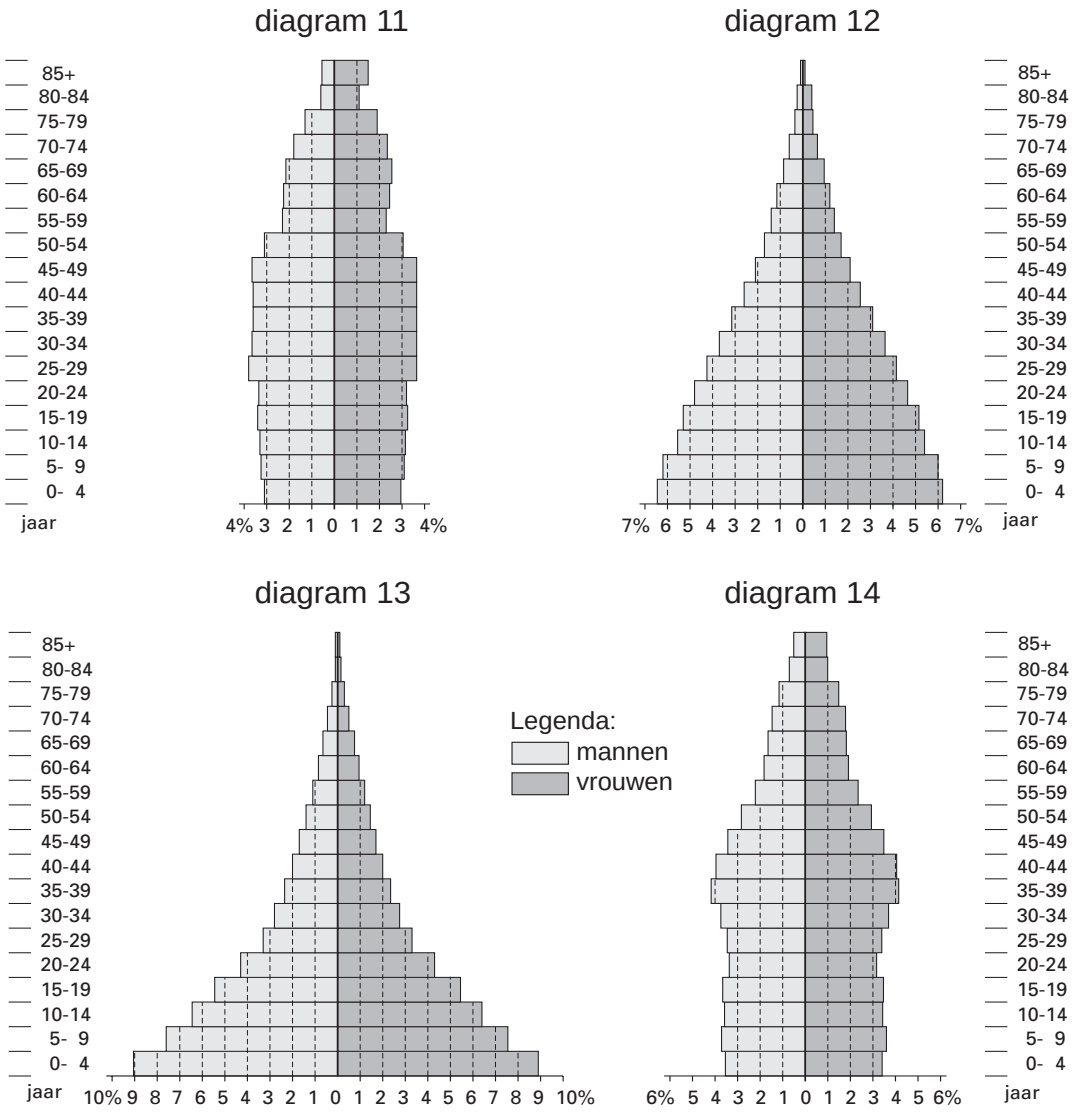

1p ● **38** Karel is bezig met zijn werkstuk over bevolkingsgroei. Hij vindt deze vier bevolkingsdiagrammen in een atlas. Ze hebben betrekking op vier verschillende landen. Twee van deze landen zijn Peru en Kameroen.
Hij knipt ze uit en stopt ze in zijn map. Maar nu hij ze wil inplakken weet hij niet meer welk bevolkingsdiagram bij welk land hoort. Misschien kun jij hem helpen.
Welke van deze bevolkingsdiagrammen hoort bij Kameroen, een land met slechte leefomstandigheden (zie ook kaart 7)?

A diagram 11
B diagram 12
C diagram 13
D diagram 14

1p ○ **39** Twee van deze bevolkingsdiagrammen horen bij landen met goede leefomstandigheden.
→ Welke twee diagrammen zijn dat?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

kaart 8
Bruto Nationaal Product (BNP)

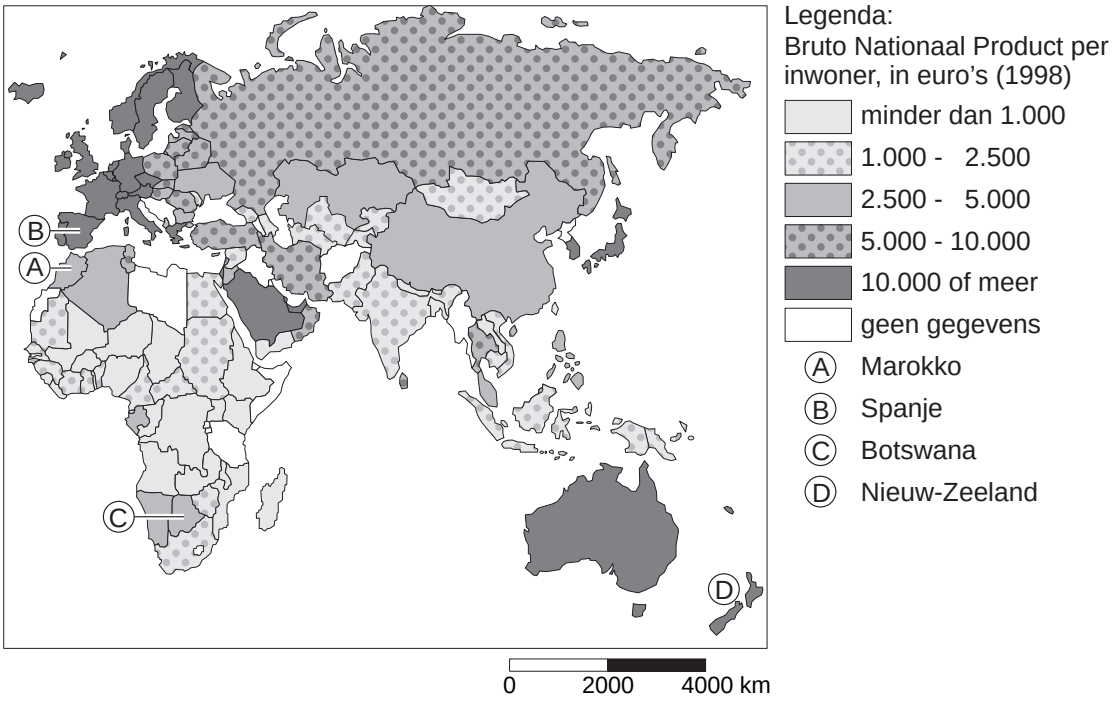

kaart 9
Levensverwachting

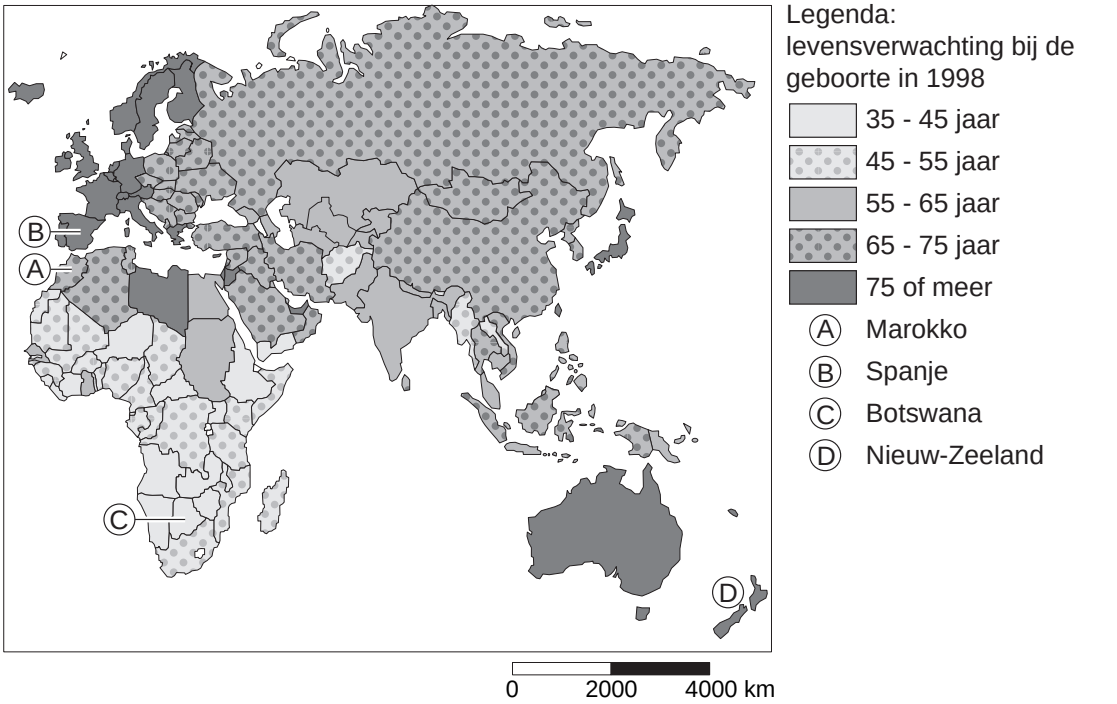

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

1p ● **40** In de klas bespreekt de leraar de kaarten 8 en 9.
Tom zegt: “Er is een duidelijk verband tussen het BNP per inwoner en de levensverwachting bij de geboorte.”
Bianca zegt: “Ik ben het wel met je eens, maar toch gaat dat niet altijd voor alle landen op.”
Welk land zal Bianca bedoeld hebben toen ze zei dat het niet helemaal opgaat?

A Spanje
B Botswana
C Nieuw-Zeeland

1p ● **41** In welk werelddeel is de levensverwachting het laagst (zie kaart 9)?

A Afrika
B Australië
C Azië
D Europa

2p ○ **42** Stan en Dian willen in hun sectorwerkstuk de leefomstandigheden gaan onderzoeken van Suriname en Nederland. Een aantal mogelijke onderdelen waarnaar ze zouden kunnen kijken zijn:

– analfabetisme
– zuigelingensterfte
– aantal inwoners
– godsdienst
– percentage kinderen beneden 1 jaar dat is ingeënt
– levensverwachting
– bevolkingsdichtheid
– oppervlakte in km^2

→ Welke vier onderdelen kunnen ze het best gebruiken om de verschillen in leefomstandigheden tussen deze twee landen te beschrijven?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.